

Karjääriõpetus

9. klass

1 tund nädalas / 35 tundi aastas

1. Õppeaine kirjeldus, sh ainespetsiifikast lähtuvad erisused

Õppeaine koosneb karjääri kujundamise pädevuste mudelist lähtuvalt neljast osast.

1. **Eneseteadlikkuse arendamine** aitab kujundada enesekohaseid ja sotsiaalseid oskusi. Õpilane õpib ennast tundma. Arenevad suhtlemis- ja õpioskused. Omandatud teadmised, oskused ja hoiakud aitavad ennetada koolist väljalangemist.

2. **Võimaluste analüüs** toetab teadlike valikute tegemist pärast põhikooli lõpetamist. Õpilane oskab märgata muutusi töömaailmas ja väärtustada elukestvat õpet ning mõistab, et karjääripööre on tänapäeva kiiresti muutuvus töömaailmas loomulik isikliku karjääriritee osa.

3. **Planeerimine ja otsustamine.** Õpilasel arenevad eesmärgistamise ja planeerimise oskused ning kasvab teadlikkus otsuseid langetada. Ta mõistab hariduse ja tööturu vahelisi seoseid, oskab karjääriinfot hankida, analüüsida ja kasutada. Õpilane tunnetab oma vastutust karjääriritee kujundamisel ja elus toimetulekul.

4. **Tegutsemine.** Õppija algatab ja viib ellu tegevusi, et erinevate elurollidega seotud eesmärged saavutada. Saadud teadmised ja oskused aitavad teha läbimõeldud valikuid oma karjääri kujundamisel, sealhulgas haridustee jätkamisel.

2. Kooliastmeti teadmised, oskused ja hoiakud

III kooliaste.

Eneseteadlikkuse arendamine.

Oskused: Eneseanalüüsi oskus; Positiivse enesehinnangu loomise ja säilitamise oskus; Enese motiveerimise oskus; Öpioskus.

Hoiakud ja väärtused: Pean oluliseks mõista iseennast; Väärtustan ennast ja teisi; Väärtustan enesearendamist.

Võimaluste analüüs.

Oskused: Info otsimise ja kasutamise oskus, sh digipädevus; Võimaluste analüüsi oskus; Kriitilise mõtlemise oskus; Hariduse ja tööturu seostamise oskus.

Hoiakud ja väärtused: Väärtustan valikuvabadust ja sellega kaasnevat vastutust; Pean oluliseks oma panust ühiskonna toimimises ja arengus.

Planeerimine ja otsustamine.

Oskused: Planeerimise ja eesmärgistamise oskus; Alternatiivide määratlemise oskus; Otsustamisoskus.

Hoiakud ja väärtused: Mõtestan oma elu väärtused ja järgin neid; Pean tähtsaks elurollide tasakaalu; Väärtustan sihtide seadmist enda ja ühiskonna heaolu nimel.

Tegutsemine.

Oskused: Ettevõtlikkus; Mõtestatult sihipärase ja efektiivse tegutsemise oskus; Koostöövõrgustiku loomise ja hoidmise oskus.

Hoiakud ja väärtused: Väärtustan õppimist, tööd ja töötegitat; Pean oluliseks olla ettevõtlik ja tõhus tegutseja; Väärtustan usaldusele tuginevat koostööd.

9.klass KARJÄÄRIÕPETUS

Õpitulemused	Teema ja õppesisu	Üldpädevuste ja läbivate teemade käsitlemine	Lõiming ja piirkondliku ning kooli eripära arvestamine	IKT, praktilised tööd, õppekäigud, õpiprojektid jm	Hindamine
<p>Õppija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analüüsib juhendamisel oma väärtusi, võimeid, huvisid, teadmisi, oskusi, kogemusi ja isiksuse omadusi karjääri kujundamise kontekstis; • kasutab eneseanalüüsi tulemusi oma karjääri kujundamisel, seostades need realistlikult oma eelduste ja võimalustega õppida ja töötada; • mõistab teadmiste ja oskuste ning elukestva õppe tähtsust haridusteel ja tulevasel tööelus; • on vastutustundlik ja motiveeritud ennast arendama. 	<p>TEEMA: Eneseteadlikkuse arendamine Õppesisu ja põhimõisted:</p> <p>Teadlik eneseanalüüs. Karjääri kujundamisele suunatud eneseanalüüsi komponendid: huvid, hovid, oskused, teadmised, võimed, isiksuseomadused, väärtused, hoiakud, vajadused, saavutused, unistused, motivatsioon. Kohanemist ja õpioskusi</p>	<p>Enesemääratluspädevus. Eneseteadlikkus, enesejuhtimisoskus: eneseanalüüs, minapilt, enesehinnang, võimed, huvid, isiksuseomadused, arenguuskumus, autonoomne motivatsioon, emotsioonidega toimetulek, metatunnetus.</p> <p>Enesemääratluspädevus on eelduseks teiste üldpädevuste rakendamisele ja aluseks oma karjääri kujundamisele.</p> <p>Läbivad teemad: koostöö aineõpetajatega läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” kaudu.</p>	<p>Lõiming:</p> <p>Seos keele ja kirjandusega: kommunikatiivsete oskuste arendamine erinevaid vahendeid kasutades.</p> <p>Seos ühiskonnaõpetusega: erinevad töökspidamised, väärtused, hoiakud, tavad ja praktikad mitmesuguste kultuuride ja subkultuuride näitel, arutelud koostöövõimaluste otsimise vajalikkusest kultuuriliste erimeelsuste puhul.</p> <p>Seos inimeseõpetusega: eneseanalüüs ja selle seostamine valikutega elus, enesekohaste ja sotsiaalsete oskuste arendamine, minapildi ja enesehinnangu kujundamine, oma tervise, sealhulgas vaimse tervise hoidmine. Hoiakud ja sättumused, võrdse kohtlemise printsiibid.</p>	<p>IKT kasutamine (nutiseadmed, arvutiklass), individuaalne töö, rühmatöö, grupiarutelu, töölehed, õpimapi koostamine. Töövarjuks käimine, esitluse koostamine ning ettekandmine. Karjäärpäev, kohtumine vilistlastega ja nende kogemuste ja lugude kuulamine seoses karjäärivalikutega. Erinevatest võimalustest ülevaate saamine.</p>	<p>Numbriliste hindamine viiepallisüsteemis. Õpimapp, töövarjuks käimise esitlus, aktiivne tunnis osalemine.</p>

	<p>mõjutavad ning soodustavad isiksuseomadused, hoiakud ja harjumused. Isiklik õpi-, huvitegevuse ja töökogemus. Tugevused ja arenguvajadused. Minapilt. Enesehinnang. Arenguskumus.</p>				
<p>Õppija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab erinevaid tegevusvaldkondi ja ameteid ning mõistab töömaailma üldiseid arengusuundi; • mõistab hariduse ja tööturu vahelisi seoseid ning teadvustab ennast tulevase töötajana; • oskab otsida ja analüüsida informatsiooni õppimisvõimaluste ja tööturu kohta ning kasutada seda oma karjäärivalikute tegemisel; • põhjendab oma eelistusi haridustee 	<p>TEEMA: Võimaluste analüüsimine Õppesisu ja põhimõisted: Tööturg ja tööjõuturg: tööturu üldine olukord ja arengusuunad. Tegevusvaldkonnad ja töökeskkonnad. Tulevikutöökohad ja -oskused. Ametid ja soorollidega seotud müüdid. Tööandjate ootused töötajale. Õpilase võimalused</p>	<p>Digipädevus on eelkõige seotud karjääriinfoallikate tundmise, hindamise ja kasutamisega. Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus. Karjääriõpetuses saab suunata õpilasi märkama ja väärtustama reaali- ja loodusteaduste ning tehnoloogiaga seotud ametid eri elualadel, nägema nende valdkondade tulevikuperspektiivi, kõrvutama oma isiksuseomadusi ja õpioskusi sellega, mida vajatakse</p>	<p>Lõiming: Seos ühiskonnaõpetusega: valitud erialal tegutsemise võimalused, lähtudes eriala spetsiifikast. Palgatöötaja ja ettevõtjana tegutsemise erisused, sotsiaalne ettevõtlus. Seos geograafiaga: tööturuga seotud aspektid: kuidas majandus toimib, erinevad tööstusharud, majandusest tulenevad mõjud tööturule ja töökohtade paiknemisele, erinevad geograafilised- ja majanduspiirkonnad. Rahvastikuprotsessid ja selle mõju tööturule.</p>	<p>IKT kasutamine (nutiseadmed, arvutiklass), individuaalne töö, rühmatöö, grupiarutelu, töölehed, õpimapi koostamine. Intervjuu, ametite sugupuu, esitluse koostamine ning ettekandmine. Õppekäigud ettevõtetesse, piirkonna koolidega tutvumine.</p>	<p>Numbriliste hindamine viiepallisüsteemis. Õpimapp, intervjuu/ametite sugupuu esitus, aktiivne tunnis osalemine.</p>

<p>jätkamisel ning kutseõppe eriala või gümnaasiumi õppesuuna valikul.</p>	<p>töoga tutvuda. Õppimisvõimalused pärast põhikooli. Eesti haridussüsteem. Õppimine välismaal. Alternatiivsed võimalused haridusteel. Karjääriinfo otsimine, hindamine ja kasutamine</p>	<p>insenerivaldkonnas.</p> <p>Läbivad teemad: koostöö aineõpetajatega läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” kaudu. Teabekeskond ja meediakasutus. Teabe usaldusväarsuse kriitiline hindamine.</p>			
<p>Õppija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab karjääri kujundamise eesmärgi, sisu ja oma vastutust isikliku karjääri planeerimisel; • teadvustab erinevate elurollide ja -stiilide seoseid tööga; • koostab juhendamisel esmase karjääriplaani, võttes arvesse oma karjäärivalikuid mõjutavaid tegureid ja alternatiivseid võimalusi; • tunneb ja kasutab vajaduspõhiselt karjääriteenuseid. 	<p>TEEMA: Planeerimine ja otsustamine Õppesisu ja põhimõisted: Karjääri kujundamine ja planeerimine. Edu, elurollid ja elulaad. Karjääriotsuseid mõjutavad tegurid ja nendega arvestamine. Eesmärkide seadmine. Alternatiivid. Valimine ja otsustamine.</p>	<p>Ettevõtlikkuspädevus: luua ja arendada suhteid, avastada enda jaoks uusi ja huvipakkuvaid ameteid ja õppimisvõimalusi.</p> <p>Läbivad teemad: koostöö aineõpetajatega läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” kaudu.</p>	<p>Lõiming: Seosed ühiskonnaõpetusega: soorollide ja soostereotüüpsete hoiakute mõju inimese valikutele ja ühiskonnale laiemalt. Hariduse ja tööturu omavahelised seosed.</p>	<p>IKT kasutamine (nutiseadmed, arvutiklass), individuaalne töö, rühmatöö, grupiarutelu, töölehed, õpimapi koostamine, külalisesinejad. Koostöö Töötukassaga.</p>	<p>Numbriliste hindamine viiepallisüsteemis. Õpimapp, aktiivne tunnis osalemine.</p>

	Omavastutus. Isiklik karjääriplaan. Muutustega toimetulek. Karjääriteenused.				
Õppija: <ul style="list-style-type: none"> algatab ja viib ellu karjääri kujundamisega seotud tegevusi; teab õpilasena töötamise võimalusi ja piiranguid ning mõistab töösuhteid reguleerivate õigusaktide ja töölepingu tähtsust; mõistab kandideerimisprotsessi olemust, oskab vaagida enda vastavust konkursil esitatud nõuetele ning koostab juhendamisel kandideerimiseks vajalikud dokumendid; analüüsib isiklikku õppimise ja/või töötamise kogemust ja kasutab analüüsi tulemusi oma karjääri kujundamisel. 	TEEMA: Tegutsemine Õppesisu ja põhimõisted: Töökeskondadega tutvumise ning töö- ja õpikogemuste omandamise võimalused. Alaealisena tööle asumisega seotud nõuded ja piirangud. Töösuhteid reguleerivad õigusaktid. Tööohutus ja terviseriskid. Tööväärtused. Kandideerimine õpingutele ja/või tööle, sh vabatahtlikuks, vahetusõpilaseks, huvialaga seonduvalt. Kandideerimiseks vajalikud	Ettevõtlikkuspädevus. Aktiivne kaasatus ja tegutsemine aitavad arendada eneseteadlikkust, luua ja arendada suhteid, avastada enda jaoks uusi ja huvipakkuvaid ameteid ja õppimisvõimalusi. Sotsiaalne- ja kodanikupädevus. Erisuste aktsepteerimise ja koostööoskuste arendamisega Läbivad teemad: koostöö aineõpetajatega läbiva teema „ Elukestev õpe ja karjääri planeerimine ” kaudu.	Lõiming: Seosed eesti keelega: ametikirjad, avaldus, motivatsioonikiri, CV. Seosed ühiskonnaõpetusega: eakohased raha teenimise ja säästmise võimalused, rahaasjade planeerimine, rahatarkus. Töötamisega seotud maksud.	IKT kasutamine (nutiseadmed, arvutiklass), individuaalne töö, rühmatöö, grupiarutelu, töölehed, õpimapi koostamine. Kandideerimisdokumentide koostamine. Kooli/suvised vestlused kandideerimisvestluste simulatsioon.	Numbriliste hindamine viiepallisüsteemis. Õpimapp, kandideerimisdokumendid, simulatsioon, aktiivne tunnis osalemine.

	dokumendid. Õpi- ja töökogemuste analüüs. Õppimine edust ja ebaedust.				
--	---	--	--	--	--

Kasutatud materjalid:

1. Karjääriõpetus. Aineraamat põhikooliõpetajale (2023). Haridus- ja Noorteamet <https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/34017-Karjaariopetuse-aineraamat>
2. Põhikooli riiklik õppekava (2023). Riigi Teataja. <https://www.riigiteataja.ee/akt/129082014020>